

Jaarplan
Kenniscentrum
Vlaamse Steden
2025

Inhoud

Profiel	3 Woord vooraf
	4 Wie is het Kenniscentrum Vlaamse Steden?
	5 Waar staat het Kenniscentrum Vlaamse Steden voor?
	6 Hoe komen we tot een focus in de programmawerking?
	8 Communicatie
Programma's	11 O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie
	12 Stuurgroep OBMI
	13 OBMI
	15 Opvolging Realisatie BestuursAkkoord
	17 GDPR
	19 Datamaturiteit in de organisatie
	20 Parkeer- en Toegangsregister
	21 Duurzame EffectiviteitsMeter Maatschappelijke Dienstverlening (DEMaD)
	23 KBO/risicomanagement
	24 Interstedelijke Reflectiegroep Europa
	25 Smart Cities
	26 Speerpuntenprogramma
	27 Speerpunt Automatische rechtentoekenning
	28 City Deal Rechtenverkenner 2.0
	30 Speerpunt Duurzame lokale energieproductie
	31 Lerend netwerk InnoFiNS
	32 Speerpunt E-mobiliteit
	33 Smart Flanders
	35 Stadsgenoten
	36 Stadsgenoten
	38 Klimaat
	39 Klimaatgovernance
	41 Financieringsopgave van de klimaattransitie in regie van steden
	44 Capacities 2.0
	46 Digitale Transitie
	47 Herijking opdracht
	48 Lerend netwerk Mensgericht ontwerpen van dienstverlening
	49 Flankerend overleg partners
	50 Intervisie sessies met centrumsteden
Andere opdrachten	52 Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse Regering en voor de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie
	53 Lerend netwerk Verweven werklocaties
	54 Atrium Centrumsteden

Profiel

Woord vooraf

Na een jaar vol verkiezingen en nieuwe regeringen, kijken we vooruit. Met een nieuw beheerscomité gaan we met frisse energie verder. Proficiat aan alle nieuwe leden! Ik kijk uit naar een vruchtbare samenwerking, want het is in deze tijden essentieel dat we onze krachten bundelen en innovatieve wegen inslaan.

Als Kenniscentrum willen we net die omgeving creëren waarin stedelijke besturen, de Vlaamse overheid, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en andere partners elkaar vinden en versterken. Want stedelijke transitie worden bovenal op het terrein vormgegeven. Daarom is het belangrijk dat de overheid de kracht van centrumsteden blijft erkennen en ondersteunen. De stedelijke uitdagingen van vandaag en morgen vragen om een slagkrachtig beleid waarin steden en gemeenten hun ambities kunnen waarmaken.

In 2025 bouwen we daarom verder op de fundamenteën van onze verschillende programma's. De uitdagingen binnen deze domeinen blijven evolueren en onze aanpak blijft gericht op kennisdeling en innovatie.

Concrete initiatieven illustreren onze inzet. Zo beantwoorden we de groeiende nood aan impactmeting op de lokale werkvloer met een specifiek opleidingsprogramma. We brengen een publicatie uit die stedelijke organisatie en diversiteit verbindt. Stedelijke teams delen hun aanpak om vastgoedstrategieën te ontwikkelen die aansluiten bij de klimaatdoelstellingen voor 2050. En we verbinden steden voor gezamenlijke projectkansen rond digitalisering.

Doorheen al deze initiatieven blijft één constante overeind: wat we leren, delen we met alle lokale besturen. Alleen door samenwerking en kennisdeling kunnen we de stedelijke uitdagingen van de toekomst aangaan.

Ik eindig met een oprecht woord van dank aan allen die zich inzetten voor onze lokale besturen. Dank aan de directie en alle medewerkers van het Kenniscentrum en aan mijn collega's uit het bestuur. Samen blijven we bouwen aan sterke en toekomstbestendige Vlaamse steden.

Wim Dries

Voorzitter Kenniscentrum Vlaamse Steden

Wie is het Kenniscentrum Vlaamse Steden?

Het Kenniscentrum Vlaamse Steden (Kenniscentrum) is een interlokale vereniging, opgericht in 2007 onder impuls van de 13 centrumsteden en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG). De samenwerking wordt geformaliseerd door een samenwerkingsovereenkomst met een looptijd van 5 jaar. De vierde samenwerkingsovereenkomst 2022-2026 loopt nu.

De duur kan telkens verlengd worden met maximaal 5 jaar, bij beslissing van de gemeenteraad van de Centrumsteden en van de Raad van Bestuur van de vzw VVSG.

Samen met de VVSG vormen de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel, de OCMW's van de centrumsteden en het team Stedenbeleid van de Vlaamse overheid de belangrijkste partners.

Het Kenniscentrum wordt aangestuurd door:

- het beheerscomité dat is samengesteld uit de 13 burgemeesters en een vertegenwoordiger van de VVSG;
- het dagelijks bestuur dat bestaat uit de voorzitter van het Kenniscentrum, de voorzitter van het burgemeestersoverleg van de centrumsteden, een delegatie van de algemeen directeurs van de centrumsteden, een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de VVSG en 2 externe experts;
- werkgroepen die de programma's voeden en ondersteunen.

Voor de personeelsbezetting wordt geopteerd voor een kleine en slagvaardige staf. Annik Bogaert als directeur, Joris Voets en Femke De Proost als stafmedewerkers en Anke Martens als medewerker communicatie en organisatie op halftijdse basis, vormen samen het team. Als er substantiële projectmiddelen worden ter beschikking gesteld om het programma Stadsgenoten een vervolg te geven in 2025, zal er extra bestaffing aan boord komen.

Waar staat het Kenniscentrum Vlaamse Steden voor?

Het Kenniscentrum wil de stedelijkheid in Vlaanderen in al haar facetten versterken, de leerprocessen in de steden stimuleren en zorgen voor een versterking van het netwerk van steden. We zetten dan ook in op het verbeteren van het beleid in de centrumsteden, de stadsorganisatie en haar dienstverlening, en wegen mee op het stedelijk beleid in Vlaanderen. De behoefte aan een ruimte waar steden onderling, maar ook met de Vlaamse overheid en andere cruciale partners, in gesprek kunnen gaan, is meer dan ooit aanwezig.

Het Kenniscentrum biedt een veilige, maar ook stimulerende en inspirerende haven om deze gesprekken op een gedegen manier te voeren. Dit over velerlei zaken, maar vooral over welbepaalde en door de steden gekozen thema's, die door het Kenniscentrum vormgegeven worden in meerjarige programma's. Elke 5 jaar engageren steden zich om financieel én inhoudelijk samen te werken.

Naast een plaats voor uitwisseling en gesprek is het Kenniscentrum ook een plaats voor leren en het ontwikkelen van oplossingen. Om tot die oplossingen te komen, zetten we diepgaande, praktijkgerichte trajecten en onderzoeken op. Binnen deze kaders wordt complexe materie, samen met de steden, stap voor stap, ontrafeld. Ook creëert, ondersteunt en voedt het Kenniscentrum ruimte voor gericht experiment.

Leren staat steeds centraal en het doel is tot oplossingen te komen die steden ondersteunen en die bijdragen aan een beter beleid en aan verbetering van de stedelijke organisatie. Bevindingen, aanbevelingen, instrumenten en oplossingen onder allerlei vormen worden op maat van de steden gedeeld. We werken bottom-up vanuit de steden. Daar waar er raakpunten zijn met de beleidsnota Stedenbeleid van de Vlaamse Regering wordt er maximaal samengewerkt.

Hoe komen we tot een focus in de programmawerking?

Meerdere scenario's zijn mogelijk, maar dit zijn de belangrijkste:

- Een groot aantal programmaonderdelen, zogenaamde werksporen, die in dit jaarplan voorzien zijn, bouwen voort op ontwikkelingen in het vorige meerjarenprogramma en de 3 eerste jaren van de huidige programmaperiode. Door telkenmale afspraken te maken over de focus die steden wensen te leggen, zorgen we ervoor dat we systematisch opschuiven door en in kennisopbouw binnen de steden en kennisdeling tussen de steden;
- Als gevolg van tussentijdse, vaak meevallende soms tegenvallende resultaten, nieuwe inzichten of opportuniteiten verleggen we de focus in een werkspoor;
- Voor de programma's Klimaat en Digitale Transitie namen we de nodige tijd voor de invulling van reeds bepaalde en nog te bepalen werksporen. De zoektocht naar de invulling van werksporen binnen de programma's Klimaat en Digitale transitie levert stilaan resultaat op.

Dit zijn de programma's met de werksporen voor 2025. In het volgende hoofdstuk lichten we de focus die we leggen in elk van deze werksporen toe.

O(mgeving) B(eleid) M(anagement)informatie

1. Stuurgroep OBMI
2. OBMI
3. Opvolging realisatie Bestuursakkoord
4. GDPR
5. Datamaturiteit in de organisatie
6. Parkeer- en ToegangsRegister
7. Duurzame EffectiviteitsMeter Maatschappelijke Dienstverlening
8. KBO/risicomanagement
9. Interstedelijke Reflectiegroep Europa

Smart Cities met het speerpuntenprogramma en de werking binnen Smart Flanders

1. Speerpuntenprogramma
2. Speerpunt Automatische rechtentoekenning
3. City Deal Rechtenverkenner 2.0
4. Speerpunt Duurzame lokale energieproductie
5. Lerend netwerk InnoFiNS
6. Speerpunt E-mobiliteit
7. Smart Flanders

Stadsgenoten

Klimaat

1. Klimaatgovernance
2. Financieringsopgave van de klimaattransitie in regie van steden
3. Capacities 2.0

Digitale Transitie

1. Herijking opdracht
2. Lerend netwerk Mensgericht ontwerpen van dienstverlening

Communicatie

De Vlaamse steden worden overspoeld door een enorme stroom aan informatie en initiatieven, al dan niet rechtstreeks gelinkt aan stedelijke problematieken. Daardoor is het niet evident hoofd- en bijzaak van elkaar te onderscheiden. Het Kenniscentrum wil hen ondersteunen bij het filteren en structureren van deze informatietoevloed. We hanteren diverse digitale kanalen en methodieken, om de steden, maar ook verschillende partners en stakeholders, te bereiken. Daarnaast willen we met ons webplatform een plek bieden waar de werking van onze programma's wordt toegelicht en waar de resultaten uit onze programma's overzichtelijk vindbaar en raadpleegbaar zijn.

DOELSTELLING 1 **Het nieuwe webplatform lanceren**

Kenniscentrumvlaamsesteden.be is de spil van het informatieaanbod en de communicatie van het Kenniscentrum. Het bestaande webplatform is dringend toe aan een technische update. Daarom wordt er gewerkt aan een nieuw webplatform dat technisch gesproken als subsite wordt ontwikkeld van het nieuwe webplatform van de VVSG. Dit wil zeggen dat er gebruik gemaakt wordt van de basisinfrastructuur, de zogenaamde backbone, en een set van gemeenschappelijk te gebruiken modules van het VVSG-webplatform. Deze subsite wordt dan het nieuwe webplatform van het Kenniscentrum en zal autonoom in werking en content zijn.

ACTIES 2025

- We werken, in samenwerking met de ontwikkelaars en met de VVSG, toe naar de lancering van het nieuwe webplatform, dat GDPR-compliant is en ook qua beveiliging en toegankelijkheid up-to-date is;
- We richten het nieuwe webplatform in en vullen dit met inhoud, waarbij we de openingspagina regelmatig vernieuwen en lopende en afgeronde projecten een vaste plek geven. We actualiseren de website naarmate onze inhoudelijke werkzaamheden vorderen;
- Binnen het nieuwe webplatform creëren we een Kennisbank om het opgeleverde en verzamelde materiaal uit vorige programmaperiodes makkelijker consulteerbaar te maken binnen één informatieomgeving;
- We herzien de content op de website eventueel op basis van monitoring van het gebruik en bereik van de nieuwe website.

DOELSTELLING 2 **Maandelijks nieuwsbrief versturen middels een nieuw mailingssysteem**

In elke nieuwsbrief biedt het Kenniscentrum een goede mix aan van onderwerpen (naar inhoud en type): aankondigingen van acties, activiteiten of publicaties, kennisitems (verwijzing naar een verschenen studie, een dossier dat door een werkgroep is samengesteld, etc.), beleidsitems van het Kenniscentrum (een nieuwe partner, een nieuw thema), projecten van centrumsteden en VGC, linken naar interessante websites, informatie rond stedenbeleid in het buitenland, enz.

We zullen gebruik gaan maken van een nieuw mailingssysteem dat ook door VVSG wordt gebruikt.

ACTIES 2025

- Een technisch up-to-date mailingssysteem, waarmee we een modern vormgegeven, toegankelijke nieuwsbrief kunnen versturen en waarmee we beschikken over data rond het leesgedrag van onze abonnees;
- Door middel van dit nieuwe mailingssysteem monitoren we hoe (goed) de nieuwsbrief gelezen wordt en op basis daarvan herzien we (de structuur van) onze nieuwsbrief eventueel, zodat deze aansluit bij het leesgedrag van onze abonnees.

DOELSTELLING 3 **Ons bereik op LinkedIn vergroten**

Sinds augustus 2023 is het Kenniscentrum actief op LinkedIn en hierdoor verbreden we het bereik van onze communicatie. Elke week posten we één bericht op ons LinkedIn-kanaal. We richten ons op LinkedIn niet alleen op het informeren van onze doelgroep, maar trachten met de keuze van het nieuws dat we er brengen ook de netwerkfunctie van LinkedIn te benutten en de centrumsteden zoveel mogelijk te betrekken bij onze berichten.

ACTIES 2025

- We brengen ons LinkedIn-kanaal meer onder de aandacht, bijvoorbeeld door ernaar te verwijzen in onze nieuwsbrief en op onze website;
- We monitoren de statistieken en prestaties van onze berichten en op basis daarvan passen we onze berichten eventueel aan.

Programma's

Stuurgroep OBMi

In 2024 stelden we binnen het Kenniscentrum en de steden de behoefte vast om een overkoepelende stuurgroep voor het ganse programma OBMi op te richten. In 2025 doen we verder onderzoek naar de concrete noden, de samenstelling van de stuurgroep en de agenda. De bedoeling van deze stuurgroep is om ook leidinggevend en het management van de steden meer te betrekken bij de strategie en de werking van de werkgroep OBMi, hen beter te informeren over de werkzaamheden van de diverse werkgroepen en kennis met hen te delen.

DOELSTELLING 1 **Verkennen en eventueel oprichten van een stuurgroep OBMi**

ACTIES 2025

- We brengen bijkomende noden in kaart;
- In functie hiervan richten we eventueel de overkoepelende stuurgroep OBMi op (samenkomst 2 keer per jaar);
- We zoeken synergie/afstemming met het overleg van de strategische coördinatoren van de centrumsteden. Dit is een periodiek overleg van de stedelijke teams Strategische coördinatie over specifieke onderwerpen. Het Kenniscentrum faciliteert deze meetings en ondersteunt wanneer dit binnen de mogelijkheden ligt.

OBMi

De nood aan gebruiksvriendelijke datavisualisatie-tools laat zich zowel op het vlak van omgevingsdata als qua beleids- en managementinformatie voelen. De omgevingsanalyses gehanteerd in de beleidsvoorbereiding vragen ‘leesbare’ informatie over de context waarin beleid tot stand komt. De monitoring van lokale meerjarenplannen en de opvolging van concrete actieplannen en acties vergen geïntegreerde rapporteringssystemen waarin data uit diverse bronnen en databanken verbonden en geïntegreerd kunnen worden. Geavanceerde visualisatiesystemen verschaffen beleidsverantwoordelijken en leidinggevenden daarbij inzicht in de recentste status en knelpunten, in vergelijkende gegevens en in de realisatievoortgang.

De OBMi-werkgroep is de plek waar alle vragen en behoeften op vlak van omgevingsinformatie gepost worden. De OBMi-werkgroep neemt kwesties zelf op of verwijst ze naar meer gespecialiseerde werkgroepen waar nodig. De voorbije jaren werkte elk van de steden aan een eigen databank met omgevingsdata, maar het ontwikkeltraject werd gezamenlijk doorlopen. Daarbij droeg iedereen, afhankelijk van de reeds eerder in de stad opgebouwde deskundigheid, een steen(tje) bij. Het hele traject was voor de centrumsteden meteen ook een proces van capacity building.

DOELSTELLING 1 **Verdere uitbouw van de Stad in cijfers-websites**

De werkgroep werkt verder aan de consolidatie en verdere uitbouw van de Stad in cijfers-websites.

ACTIES 2025

- De werkgroep zal inzetten op:
 - het ontwikkelen van uitgebreide, gedetailleerde rapporten en steekkaarten met kerncijfers voor de thema's waarvoor die nog niet voorhanden zijn;
 - het verkennen van nieuwe databronnen en deze indien mogelijk integreren in ‘Stad in cijfers’;
 - het maken van afspraken over gezamenlijke data-aanvragen;
 - het versterken van de dialoog met externe dataleveranciers;
 - het dieper ingaan op aspecten gerelateerd aan het publiceren van data zoals privacy.
- Het Kenniscentrum organiseert op zeswekelijkse basis een nieuwe samenkomst van de werkgroep OBMi en neemt een faciliterende rol in deze bijeenkomsten. De deelnemers bepalen grotendeels zelf de agenda door nieuwe initiatieven aan te leveren of uitdagingen voor te leggen aan de werkgroep.

DOELSTELLING 2 Focus op klimaat

We stellen een duidelijke evolutierichting en een groeiende behoefte aan beleidsondersteunende informatie binnen het brede thema klimaat vast. Daarom willen we met de werkgroep OBMi specifiek focussen op Omgevings-, Beleids- en Managementinformatie met betrekking tot dit thema.

ACTIES 2025

- In 2024 evalueerden we in de werkgroep OBMi het (open)data-aanbod van Fluvius en brachten we de behoeften van de centrumsteden met betrekking tot deze data in kaart. In 2025 richten we een werkgroep Fluvius (open)data op waarin we samen met experts uit de centrumsteden en het datateam van Fluvius op zoek gaan naar oplossingen;
- Een belangrijk inzicht uit de AS IS-analyse van de klimaatgovernance in de steden, is het gebrek aan goede data en rapportage. Daarom zetten we klimaatdata bovenaan de agenda van de werkgroep in 2025, beginnend met een voorstelling van het klimaatdashboard van stad Antwerpen.

DOELSTELLING 3 Opleidingenreeks impactmeting

Op verzoek van de leden van de werkgroep komt ook het meten van impact op de agenda van de werkgroep. Na een verkenning van het thema en een uitgebreide behoefteanalyse in 2024, zullen we in 2025 stappen zetten om een opleiding rond het meten van impact te organiseren.

ACTIES 2025

- Op basis van de behoeften van de deelnemers van de werkgroep gaan we op zoek naar een geschikte partner voor het organiseren van een eerste opleidingenreeks m.b.t. het meten van impact;
- Het Kenniscentrum organiseert, vanaf het voorjaar van 2025, deze opleidingenreeks. De reeks is als volgt opgebouwd:
 - 1 algemene theoretische basisopleiding voor beginners rond impactmeting;
 - 3 meer gevorderde, praktijkgerichte en maatgerichte opleidingen (inclusief train-the-trainer);
 - +/- 5 maatgerichte coaching sessies met ruimte voor kennisdeling, netwerking en inspiratiedeling rond zelfgekozen thema's en met steden met vergelijkbare uitdagingen.

Opvolging Realisatie BestuursAkkoord

ORBA staat voor Opvolging Realisatie BestuursAkkoord. Het is tevens de naam van de tool waarmee 9 centrumsteden, 3 andere lokale besturen en 1 zorgbedrijf aan de hand van indicatoren, acties, projecten, kwesties en releases, de voortgang van de verwezenlijkingen in het kader van het bestuursakkoord en het meerjarenplan monitoren.

Binnen deze werkgroep, gefaciliteerd en ondersteund door het Kenniscentrum, delen de gebruikers middelen, tips, verbetermogelijkheden, inzet en kennis rond de tool en de werking ervan. Ook centrumsteden die geen gebruik maken van de ORBA-software nemen actief deel aan deze werkgroep, aangezien ook andere tools, inhoudelijke topics rond beleids- en projectopvolging, indicatoren en meerjarenplanning aan bod komen. De voorbije jaren hebben we heel wat verwezenlijkt (zie voorbije jaarverslagen) en werkten we meer concreet rond volgende topics: projectplanning, indicatoren, opmaak meerjarenplanning, rapportering, verbeteringen binnen de softwaretoepassing, de koppeling aan de financiële software, ...

In 2025 willen we de werking van de voorbije jaren verderzetten. De concrete agenda voor 2025 is in grote mate afhankelijk van de noden van de steden. Het Kenniscentrum is daarom steeds wendbaar. Tenzij eventuele gewijzigde behoeften van de steden, beogen we in 2025 het volgende:

DOELSTELLING 1 **Project ‘toekomst ORBA-tool’ verder uitrollen**

In 2024 startte het Kenniscentrum een nieuw toekomsttraject op voor de tooling. Aangezien het huidige contract met de softwareleverancier eind 2025 afloopt én omwille van nieuwe noden en wensen van de ORBA-tool-gebruikers en niet-gebruikers, brachten we mogelijke toekomstpistes in kaart en werkten we voor dit traject ook een plan van aanpak uit om de steden te begeleiden richting het door hen gewenste toekomsttraject. De eerste stappen werden reeds in 2024 gezet (m.n. vooronderzoek, behoefteanalyse bij de steden, budgetanalyse tool,...).

ACTIES 2025

- We ondersteunen een overheidsopdrachtenprocedure voor continuïteitsverzekering van het gebruik van de ORBA-tool, voor gebruikers die de tool ook na 2025 wensen te blijven gebruiken (opstart voorjaar 2025);
- We verrichten onderzoek naar eventuele andere tooling (voor gebruikers die wensen te stoppen met ORBA).

DOELSTELLING 2 **Maturiteit beleids- en projectopvolging verder verhogen**

Het Kenniscentrum zet zich in om de goede werking en de continuïteit van de werkgroep te blijven garanderen en faciliteren, om op die manier ervoor te zorgen dat de kennis en kunde van de steden inzake project- en beleidsopvolging blijft toenemen.

ACTIES 2025

- We trekken en faciliteren de werkgroep die zeswekelijks samenkomt;
- We werken aan prioritaire topics die bepaald werden in samenwerking met de steden, zetten maximaal in op kennisdeling (tooling en inhoudelijk), netwerking, elkaar inspireren, samenwerking, ... en zoeken naar kansen tot optimalisaties in best practices en alternatieve oplossingen;
- We organiseren minstens 1 inhoudelijke workshop om een gekozen thema uit te diepen.

GDPR

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in heel de Europese Unie in werking. Die datum ligt ondertussen al even achter ons, maar heel wat stedelijke medewerkers, belast met het implementeren van deze GDPR blijven nog zitten met vragen en onduidelijkheden. Daarom organiseert het Kenniscentrum sedert februari 2018 op regelmatige basis workshops voor de stedelijke GDPR-verantwoordelijken. In 2021 werd op basis van een uitgebreide bevraging van de deelnemende DPO's een programma opgesteld voor de workshopreeks in de volgende jaren. Er werd besloten de workshopreeks om te dopen naar de werkgroep GDPR centrumsteden. Het Kenniscentrum organiseert op zeswekelijkse basis een samenkomst van deze werkgroep.

DOELSTELLING 1 **Verdere uitbouw van een bibliotheek met standaarddocumenten**

De werkgroep richt zich op het opstellen van een bibliotheek met standaarddocumenten en het uitwerken van ontbrekende standaarddocumenten in het kader van gegevensuitwisseling of -bescherming.

ACTIES 2025

- In de werkgroep GDPR wordt elke vergadering een nieuw thema gekozen waar rond de standaarddocumenten worden verzameld. Op de volgende vergadering evalueren we de documenten, bepalen we actiepunten en kiezen we een nieuw thema.

DOELSTELLING 2 **Uitwisseling van goede praktijken**

Naast documenten worden in de vergadering van de werkgroep ook goede praktijken uitgewisseld.

ACTIES 2025

- Op aangeven van de deelnemers worden goede praktijken uitgewisseld. In eerste instantie zal een focus gelegd worden op goede praktijken m.b.t. het opstellen van Gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (GEB's).

DOELSTELLING 3 **Actieve dialoog met andere overheden**

De werkgroep GDPR gaat ook actief in dialoog met andere overheden over lopende of geplande initiatieven, werkt samen en geeft feedback.

ACTIES 2025

- Vooruitblikkend op de nieuwste editie van de Gemeente- en Stadsmonitor wordt actief samengewerkt rond het veilig en correct uitwisselen van de surveygegevens;
- De werkgroep gaat actief in dialoog met het Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen rond aankomende informatieveiligheids- en cybersecurity-initiatieven, denk bijvoorbeeld aan de NIS2-wetgeving, de werkzaamheden van het pas opgerichte Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid en de verdere uitbouw van een CyberResponse Team.

Datamaturiteit in de organisatie

Het Kenniscentrum onderzocht vanaf het najaar van 2021 tot de zomer van 2022 samen met de centrumsteden en de VGC de haalbaarheid van een gezamenlijk datawarehouse traject, afgestemd op ieders draagkracht. In 2021 brachten we in kaart wat al gedaan wordt in de centrumsteden en wat de verdere plannen zijn met betrekking tot datawarehousing. Deze input leidde tot een sneuvelnota met vaststellingen en discussiesporen die werden voorgelegd aan een taskforce die als opdracht had duidelijkheid te scheppen over de haalbaarheid en de eventuele invulling van een spoor Datawarehouse in het programma 2022-2026. Al snel werd duidelijk dat heel wat aangehaalde kwesties in de sneuvelnota niet strikt beperkt blijven tot het thema datawarehouse. Steden worden allemaal geconfronteerd met een veelheid aan uitdagingen rond data en datahuishouding in de organisatie. Daarom werd voorgesteld een apart werkspoor ‘Datamaturiteit van de stedelijk organisatie’ op te starten. In het najaar van 2022 gaf de Taskforce verder vorm aan de invulling van dit werkspoor. In september 2023 ging de werkgroep Datamaturiteit aan de slag. Bij de start werd een beperkt aantal vergaderingen besteed aan het uitwerken van een gezamenlijk begrippenkader. Belangrijke houvast daarbij is het theoretisch kader dat werd gecreëerd door ‘The DAMA Dictionary of Data Management’. Een eerste versie van het kader werd in 2024 opgeleverd.

DOELSTELLING 1 **Datageletterdheid bij de deelnemende partners verhogen**

De basis voor het verhogen van de datamaturiteit binnen de organisatie is een goede datageletterdheid, bij alle medewerkers op een aangepast niveau. We willen de datageletterdheid verhogen door te faciliteren in het opzetten van aangepaste opleidingen, op maat van elke stad/VGC.

ACTIES 2025

- We brengen via een externe opdracht de behoeften van de steden/VGC met betrekking tot een opleiding datageletterdheid in kaart;
- Op basis van deze behoeften maken we vervolgafspraken die elke stad moeten toelaten een geschikt opleidingstraject op te zetten/in te kopen. Afhankelijk van de wensen van de deelnemers zal het Kenniscentrum faciliteren in het uitwerken van een standaardbestek of het opzetten van een raamcontract;
- We bieden, in samenwerking met stad Antwerpen, een nieuwe opleidingenreeks rond het in kaart brengen van informatiebehoeften aan. Het gaat om een uitbreiding en actualisering van de opleidingenreeks die het Kenniscentrum eerder, in 2019, al aanbood.

Parkeer- en Toegangsregister

Het Kenniscentrum onderzocht de mogelijkheid om, naar analogie met de ORBA-tool, het Antwerpse Parkeer- en Toegangsregister (APTR) in andere centrumsteden uit te rollen. In het najaar van 2021 werd bij geïnteresseerde steden gepeild naar de precieze verwachtingen van elke centrumstad bij een samenwerking rond het APTR en de interesse in de verschillende afzonderlijke bouwstenen uit het digitale platform. In 2022 werd het traject formeel afgetrapt. Na een uitgebreide inventarisatie van de wensen van de centrumsteden werd in het najaar vorm gegeven aan de PTR-centrumstedenversie waarmee in 2023 twee pilootsteden aan de slag gingen.

In 2024 werkte het Kenniscentrum samen met een aantal centrumsteden actief mee aan de Lokaal Digitaal haalbaarheidsstudie 'Vlaams Parkeer- en Toegangsregister (PTR)'. Daarin werd de haalbaarheid en vormgeving van een dergelijk register bestudeerd.

DOELSTELLING 1 **Continuering werking projectgroep PTR**

ACTIES 2025

- We organiseren op regelmatige basis een overleg van de werkgroep PTR. Hierin worden ervaringen van deelnemende steden uitgewisseld en afspraken gemaakt over de verdere uitbouw van de PTR-tool. Binnen de werkgroep komen zowel inhoudelijke als technische punten aan bod.

DOELSTELLING 2 **Ondersteuning bij het onboarden van eventueel geïnteresseerde centrumsteden**

ACTIES 2025

- Indien gevraagd, bieden we ondersteuning bij de onboarding van eventueel geïnteresseerde centrumsteden door het aanleveren van standaard-beslissingsdocumenten en gezamenlijk uitgewerkte stappenplannen en handleidingen;
- We faciliteren proactief in de opdracht voor het vinden van ondersteuning bij implementatie.

Duurzame EffectiviteitsMeter Maatschappelijke Dienstverlening (DEMaD)

De doelstelling van het DEMaD-traject is het opzetten van een werkgroep rond monitoring van de maatschappelijke dienstverlening binnen de sociale diensten van de centrumsteden, met een focus op de duurzaamheid en de effectiviteit van deze dienstverlening. Bijkomend gaan we op zoek naar een monitoringsysteem. Dit systeem bevat 2 invalshoeken:

- het cliëntperspectief: wat zorgt voor een langdurig en effectief resultaat?
- het personeelsperspectief: wat zorgt voor een werklastspreiding met inachtnaam van de complexiteit van dossiers?

Deze meetmethodiek kan best ondersteund worden door een gemakkelijk bruikbare tool die de steden helpt bij het nemen van beslissingen over onder meer het beleid, de wijze waarop de ondersteuning vorm krijgt en de werking van de dienst. Het opzetten van een dergelijke meetmethodiek en bijhorend meetinstrument dient zorgvuldig te gebeuren. Methodiek en instrument dienen aan een aantal voorwaarden te voldoen. Om dit te realiseren is het ook noodzakelijk om een draagvlak te creëren bij de medewerkers en beleidsmakers. De centrumsteden Aalst, Kortrijk, Oostende en Turnhout en stad Ninove schreven een concept uit en zetten reeds eerder een proeftuin voor testing op. Eind 2024 voerde het Kenniscentrum een bijkomende stakeholderanalyse uit en werkten we een meer concreet plan van aanpak uit. Onder voorbehoud van goedkeuring op het overleg OCMW's Centrumsteden in april 2025, zal het Kenniscentrum een actieve coördinatorrol opnemen in de verdere uitwerking van DEMaD.

DOELSTELLING 1 **Inhoudelijke werkgroep oprichten en vormgeven**

We willen een inhoudelijke DEMaD-werkgroep oprichten waaraan alle OCMW's van de centrumsteden deelnemen. Binnen deze werkgroep willen we kennis en inspiratie delen, samenwerken en tot gezamenlijke acties komen om de maatschappelijke dienstverlening beter te kunnen monitoren.

ACTIES 2025

- We richten de werkgroep, die minstens 3 keer samenkomt, op;
- We voeren een behoefteanalyse uit;
- We inventariseren definities, nuttige domeinen, meetdoelen, ... ;
- We faciliteren kennisdeling.

DOELSTELLING 2: **Projectgroep Tooling opstarten en tooling voorbereiden**

Voor de steden die een stap verder willen gaan, willen we (onder voorbehoud van de goedkeuring van de centrumsteden) een projectgroep Tooling opstarten. Deze projectgroep heeft als doel op zoek te gaan naar en de voorbereidingen te treffen voor een innovatieve DEMaD-tool, om de sociale dienstverlening te meten. Deze tool kan deels gefinancierd worden aan de hand van bestemde, beschikbare middelen van de OCMW's van de centrumsteden.

ACTIES 2025

- We richten de projectgroep op;
- We voeren marktonderzoek en haalbaarheidsstudie uit;
- We voeren een GAP-analyse uit en stemmen af met softwareleveranciers;
- We werken een kader voor uniforme registratie uit.

KBO/risicomanagement

KBO staat voor Kwaliteit, Beleid en Organisatiebeheersing. In 2024 organiseerde het Kenniscentrum i.s.m. een externe partner, TNU Connect, een KBO-netwerkdag voor de medewerkers organisatie- en risicobeheersing van de centrumsteden, die specifiek op vraag van de steden in het teken stond van risicomanagement.

DOELSTELLING 1 **Maturiteit rond proces-, risico- en organisatiebeheersing verder verhogen**

In 2025 willen we het KBO-traject verder vormgeven om zo de maturiteit, kennis en samenwerking rond risico- en organisatiebeheersing in de centrumsteden te bevorderen.

ACTIES 2025

- We organiseren vervolgsessies Risicobeheersing voor de centrumsteden, met focus op juridisch management, klimaat, bedrijfscontinuïteit en deontologie. 4 sessies worden gespreid over het jaar en vormgegeven i.s.m. TNU Connect;
- We organiseren een KBO-netwerkdag voor de centrumsteden i.s.m. TNU Connect, waarvan het onderwerp bepaald wordt op basis van de noden van de steden;
- We onderzoeken een eventueel vervolgtraject en passende werkvorm.

Interstedelijke Reflectiegroep Europa

De subsidiologen van de centrumsteden en VGC wensen kennis en ervaringen uit te wisselen over de organisatie van de subsidiewerking, opvolging van subsidiedossiers, tooling voor financiële en personele dossieropvolging én toekomstgericht samen input te leveren voor subsidieprogramma's, het EU-Missionprogramma, ... Op dit overleg worden ook Vlaamse partners zoals Agentschap Binnenlands Bestuur/Team Stedenbeleid, DKBZA en VLEVA uitgenodigd.

DOELSTELLING 1 **Maturiteit rond subsidiewerking verder verhogen**

ACTIES 2025

- Het Kenniscentrum en VVSG organiseren een drietal overlegmomenten per jaar en nemen een faciliterende rol in deze bijeenkomsten;
- De deelnemers bepalen grotendeels zelf de agenda door nieuwe initiatieven aan te brengen of uitdagingen voor te leggen aan de Reflectiegroep;
- De groep hanteert een vast agendaformat:
 - Centrumsteden en VGC informeren elkaar over de eigen werking;
 - Kennisuitwisseling over een inhoudelijk thema zonder specifieke urgentie dat uitgediept wordt en waarover in de toekomst afspraken kunnen gemaakt worden;
 - Ruggenspraak houden over een urgent thema waarbij terugkoppeling naar andere overheidsniveaus als belangrijk wordt ervaren.

DOELSTELLING 2 **Hefboomfunctie aantonen van lokale besturen en in het bijzonder van steden die, mits subsidies, Europese, federale en Vlaamse ambities realiseren**

ACTIES 2025

- We organiseren rechtstreekse contacten met vertegenwoordigers van bijvoorbeeld nationale contactpunten van specifieke EU-programma's, toelichtingen over aankomende calls, over Eurocities, over samenwerkingsprojecten zoals Capacities 2.0, maar organiseren ook matchmaking voor Vlaamse calls zoals EFRO, ... ;
- We ontwikkelen een plan van aanpak om de Belgische EU-parlementariërs beter te informeren over de rol van steden in kennisopbouw en EU-projecten die door hen worden uitgevoerd.

Speerpuntenprogramma

Voor de Smart City-werking van het Kenniscentrum werd gekozen voor de ontwikkeling van een speerpuntenprogramma naar het Nederlandse City Deal-model. Een goed gekozen speerpuntentema moet daarbij aan een aantal duidelijke criteria voldoen.

Het thema moet:

- een maatschappelijke uitdaging aanpakken die de levenskwaliteit van burgers verhoogt;
- zorgen voor een stedelijke omgeving die duurzaam en veerkrachtig in de toekomst staat;
- aandacht hebben voor inclusie;
- toekomstgericht zijn en gericht op innovatie. Hierbij worden standaarden gecreëerd of ontwikkeld voor innovatieve producten en diensten;
- een multi-stakeholderaanpak kennen met de 4 pijlers van de samenleving: de overheden, bedrijven, kennisinstellingen en al dan niet georganiseerde burgers. Er wordt gewerkt aan een volwaardige quadruple helix-aanpak;
- voldoende regionale uitstraling bevatten en ook de regio betrekken bij de uitvoering;
- verschillende bestuurslagen betrekken;
- de toepassing van data en geïntegreerde technologieën als een essentieel onderdeel integreren.

Daarbij zullen 3 essentiële concepten mee het succes bepalen: Innovatie, Quadruple Helix en Datamanagement. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst gingen we op zoek naar een gezamenlijk gedragen thema. In het najaar van 2019 werd gekozen te focussen op het thema rechten en de onderdelen automatische rechtentoekenning en rechtenverkenning verder te verkennen. In 2021 startten we met de verkenning van 4 nieuwe thema's om binnen het speerpuntenprogramma op te nemen: e-inclusie, mobiliteit, water en duurzame lokale energieproductie. Na een aantal snuffelrondes werd scherp gesteld op de volgende uitdagingen:

- e-inclusie in de digitalisering van gemeentelijke processen;
- water- en mobiliteitsdata;
- nature-based solutions voor droogte en wateroverlast;
- e-mobiliteit;
- (business-)modellen voor de productie van duurzame lokale energie en de bijhorende uitdagingen zoals energie opslaan, delen, uitwisselen, samenwerken in lokale energiegemeenschappen/energiecoöperaties.

De stuurgroep Speerpuntenprogramma volgt de werkzaamheden in elk van de hieronder beschreven speerpunten en City Deals op en komt driemaal per jaar samen.

Speerpunt Automatische rechtentoekenning

Na een aantal snuffelrondes werd in het voorjaar van 2021 door de werkgroep Automatische rechtentoekenning besloten te focussen op de optimalisatie van de toekenning van het leefloon. Daarbij werd vanaf 2022 vooral gefocust op 2 deelaspecten: (1) de inzetbaarheid van het automatische advies bij het toekennen van het leefloon, ter ondersteuning van dossierbehandelaars en (2) het werken met cliëntenprofielen voor het versneld toekennen van leefloon. Centraal daarbij staat het idee dat een algoritme op basis van de beschikbare data in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid onmiddellijk een advies kan geven over het toekennen van een leefloon.

DOELSTELLING 1 Automatisering papieren algoritme automatisch advies over toekenning leefloon

In 2024 lanceerde het Agentschap Binnenlands Bestuur samen met de werkgroep een nieuw haalbaarheidsonderzoek rond de juridische en technische haalbaarheid van dit concept. De resultaten van dat onderzoek worden begin 2025 verwacht. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een vervolgtraject vormgegeven worden.

ACTIES 2025

- We organiseren op zeswekelijkse basis een vergadering van de werkgroep Automatische Rechtentoekenning en samen met de werkgroepleden evalueren we de resultaten van eerder genoemd haalbaarheidsonderzoek. Op basis van de resultaten:
 - Zal de werkgroep verder faciliteren bij de technische ontwikkeling van het algoritme, of
 - Zal de werkgroep verder op zoek gaan naar oplossingen voor mogelijke obstructies.

DOELSTELLING 2 Draagvlak voor automatisch advies leefloon

Belangrijke factor voor de integratie van een automatisch advies met betrekking tot de toekenning van leefloon is de adaptatie ervan door medewerkers. In het voorjaar van 2025 organiseert de KU Leuven een onderzoek naar adaptatie door maatschappelijk werkers van toepassingen automatische toekenning leefloon (vignettestudie).

ACTIES 2025

- Via de werkgroep volgen we het onderzoek en de resultaten actief op;
- We faciliteren in het breder verspreiden van de resultaten van het onderzoek.

City Deal Rechtenverkenner 2.0

In de werkgroep Rechtenverkenner werd besloten samen te werken aan een nieuwe versie van Rechtenverkenner, als unieke en kwalitatieve bron met actuele informatie over sociale rechten. De primaire doelgroep bestaat uit intermediairs en hulpverleners. Samen met de steden onderzocht het Kenniscentrum vanaf 2022 welke informatie over rechten minimaal beschikbaar moet zijn in een rechtenverkenner en hoe de opvulling en het bijhouden van een nieuwe rechtenverkenner kan worden georganiseerd. De grootste uitdaging daarbij is de grote diversiteit aan lokale rechten waarbij in elke gemeente andere voorwaarden gelden. Eind 2022 werden de gereserveerde relancemiddelen voor het project aan het Departement Zorg effectief toegewezen. Dankzij die goedkeuring werd in 2023 en 2024 de City Deal Rechtenverkenner 2.0 verder uitgewerkt. Mijlpaal in de werking werd de lancering van een eerste versie van de nieuwe rechtenverkenner op 10 september 2024.

DOELSTELLING 1 Communicatie en kennisdeling over Rechtenverkenner 2.0

Via de werkgroep Rechtenverkenner en via de communicatiekanalen van het Kenniscentrum zullen we verder inzetten op communicatie en kennisdeling rond de nieuwe rechtenverkenner.

ACTIES 2025

- In de werkgroep rechtenverkenner geven Departement Zorg, Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen telkens een actuele stand van zaken m.b.t. gebruik van de tool, het opleidings- en communicatie-aanbod van het Departement Zorg en verdere technologische ontwikkelingen aan de Rechtenverkenner;
- Wanneer nodig zetten we de communicatiekanalen van het Kenniscentrum in om te informeren over recente evoluties m.b.t. Rechtenverkenner 2.0.

DOELSTELLING 2: **Een actueel en volledig overzicht van sociale rechten in Rechtenverkenner 2.0 voor elke centrumstad**

Na de succesvolle lancering van de rechtenverkenner wordt het zaak om het bijhouden ervan te organiseren en te optimaliseren.

ACTIES 2025

- We zetten in op communicatie over de Lokale Producten- en DienstenCatalogus (LPDC). Hierin worden de lokale sociale rechten aangevuld die de basis vormen voor de rechtenverkenner. Steden en OCMW's worden aangemoedigd om hun eigen sociale rechten in te voeren in deze catalogus;
- Samen met Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen werken we verder aan het vereenvoudigen van de invoer met behulp van templates, gestandaardiseerde voorwaarden en uitgebreide instructies;
- Binnen de werkgroep zoomen we in op het gebruik van interfaces (API's) met stedelijke productcatalogi zodat informatie over sociale rechten niet veelvuldig moet ingevoerd worden.

Speerpunt Duurzame lokale energieproductie

Binnen dit speerpunt werd er in de periode 2022-2024 gewerkt aan het thema Energiedelen in appartementen. Er werden 4 eindproducten ontwikkeld door Th!nk E, waaronder de ‘Encyclopedie’ en het ‘Stappenplan Energiedelen’. Na oplevering hiervan werden in een aantal steden infosessies opgezet voor een doelpubliek van syndici, eigenaars verenigd in VME’s en medewerkers van energiehuizen. Ook werd een train-the-trainer-module Energiedelen uitgewerkt en een eerste train-the-trainer-opleiding in het voorjaar van 2024 gegeven. Bovendien werd de rekentool die werd gebruikt bij de simulaties van de terugverdienmodellen voor individuele appartementen in een gebruiksvriendelijk jasje gestoken. Nu deze opdracht vorig jaar werd afgerond zetten we deze werkgroep in voor andere projecten met een relatie tot het thema.

DOELSTELLING 1 Werkgroep op afroep inzetten om kennis- en demonstratietrajecten opgezet door centrumsteden te verrijken en te valoriseren

Diverse projectconsortia, waarbij centrumsteden zijn betrokken, engageren zich tot disseminatie van de projectresultaten en geleerde lessen binnen een groep van lokale besturen met verwante uitdagingen. Het Kenniscentrum reikt de steden hiervoor een geschikt format aan. Ook tijdens een projecttraject kunnen concepten of eerste resultaten afgetoetst en gedeeld worden onder peers.

ACTIES 2025

- We doen een oproep tot projecten onder de steden en selecteren projecten. Het COPPER-project van stad Gent en stad Antwerpen blijft de spits af;
- We organiseren passende werkvormen: infosessies, workshops, interview;
- We faciliteren kennisdeling.

Lerend netwerk InnoFiNS

Voor het thema Nature-based solutions werd in 2021 besloten samen te werken met het project InnoFiNS. In dit interdisciplinaire FWO-project buigen onderzoekers van de Universiteit Antwerpen en UHasselt zich over innovatieve financieringsinstrumenten voor natuurgebaseerde oplossingen in intense multidisciplinaire samenwerking tussen onderzoek en praktijk. Het onderzoeksproject gaat ervan uit dat steden een belangrijke rol dienen op te nemen in strategieën voor klimaatadaptatie en -mitigatie. Hoewel investeringen in natuurgebaseerde oplossingen erg kosteneffectief blijken te zijn in het bereiken van milieu- en maatschappelijke doelen, is er een grote kloof tussen de effectieve investeringen en de noden. Projecten voor natuurgebaseerde oplossingen hebben immers vaak zeer hoge aanvangskosten en kennen erg diffuse baten op lange termijn die niet gemakkelijk te vertalen zijn naar inkomstenstromen.

Op 25 oktober 2023 trapte het Kenniscentrum samen met onderzoekers van Universiteit Antwerpen en UHasselt het lerend netwerk InnoFiNS af en speelde hiermee in op de nood aan nieuwe verdienmodellen die private investeringen kunnen activeren. In 2024 organiseerden we 3 sessies van het lerend netwerk.

DOELSTELLING 1 Kennis opbouwen over innovatieve financieringsmodellen

Door middel van het lerend netwerk willen we kennis opbouwen over het thema Nature-based solutions door informatie, ideeën en adviezen uit te wisselen met experts in ruimtelijke planning, waterbeheer en financieel beheer. Bedoeling van dit netwerk is om elkaar te helpen bij het oplossen van problemen en elkaar feedback te geven. We proberen daarbij om cross-functionele, cross-team en cross-silo samenwerking te stimuleren om zo nieuwe zaken te leren, goede praktijken te delen en belangrijke struikelblokken en uitdagingen te identificeren en aan te pakken. Daarom gaan we op zoek naar een mix in stedelijke vertegenwoordiging, waarbij we financiële expertise koppelen aan expertise in waterbeheer en klimaatbeleid.

ACTIES 2025

- We organiseren de sessies van het lerend netwerk en bereiden deze inhoudelijk voor;
- We faciliteren kennisdeling.

Speerpunt E-mobiliteit

Nadat eerder werd afgesproken het speerpunt E-mobiliteit tijdelijk on hold te zetten, in afwachting van een Vlaams brede aanbesteding voor de uitrol van (semi-)publieke laadinfrastructuur, werd besloten de werking in het najaar van 2022 opnieuw op te starten. Er werd afgesproken om het thema E-mobiliteit opnieuw te verkennen via een aantal snuffelrondes, op zoek naar een geschikte uitdaging voor een speerpuntenprogramma of City Deal.

DOELSTELLING 1 **Verder opvolgen van de voorbereiding voor een nieuw bestek voor de Vlaamse concessieovereenkomst (semi-)publiek laden**

Op basis van de input uit de snuffelrondes werd besloten vanaf het voorjaar van 2023 met alle relevante stakeholders een samenwerking op te zetten rond de voorbereiding van een nieuw bestek voor de Vlaamse concessieovereenkomst (semi-)publiek laden binnen 2 jaar. In dat nieuwe bestek willen steden aandacht voor innovatieve oplossingen voor (snel)laden, een optimale uitwisseling en beschikbaarheid van data, energiedelen en een 'verdienmodel' voor de steden. Deze snuffelrondes werden begin 2024 afgerond. Een uitgebreide samenvatting van de snuffelrondes werd overgemaakt aan het departement Mobiliteit en Openbare Werken, zodat zij met deze inzichten kunnen rekening houden bij het toewijzen van een nieuwe concessie.

ACTIES 2025

- We volgen het advies van de centrumsteden aan MOW in verband met de nieuwe concessie voor de uitrol van publieke laadpalen actief op.

DOELSTELLING 2 **Systeemtrack Zero-emissie mobiliteit organiseren**

Op aangeven van het dagelijks bestuur willen we in de werkgroep E-mobiliteit ook aandacht besteden aan het grotere mobiliteitsverhaal. We willen onderzoeken hoe we doorheen de huidige kortetermijndruk op laadinfrastructuur kunnen kijken én hoe we goede toekomstgerichte beslissingen kunnen nemen bij het afsluiten van contracten met technologieproviders, bij het inplannen van infrastructuur of bij de keuze voor technologische oplossingen. Daarom wordt binnen de werkgroep E-mobiliteit naast het spoor E-laden ook een systeemtrack Zero emissie mobiliteit opgestart.

ACTIES 2025

- We werken, in samenwerking met Agoria en VITO, een voorstel uit voor een systeemtrack Zero emissie mobiliteit, met aandacht voor de veelheid aan uitdagingen op vlak van e-mobiliteit in de domeinen mobiliteit, energie en ruimtegebruik.

Smart Flanders

Het Smart Flanders-programma zet in op het aanpakken van gedeelde, stedelijke uitdagingen met innovatieve oplossingen, waarbij de nadruk ligt op datagedreven beleid. De werking van het Smart Flanders-programma is opgebouwd uit 3 pijlers:

1. Het opzetten of ondersteunen van oplossingsgerichte projecten aan de hand van een samenwerking tussen lokale besturen en Vlaamse entiteiten;
2. Onder het motto 'het warm water niet opnieuw uitvinden' reeds opgedane kennis verspreiden onder lokale besturen;
3. Een maandelijkse stuurgroep met zandloperoverleg waar centrumsteden en Vlaamse entiteiten elkaar bereiken.

Gezamenlijk werken deze 3 pijlers aan transversale thema's. In 2024-2025 wordt gezamenlijk gewerkt aan het deelprogramma Lokaal datagedreven mobiliteitsbeleid dat alle betrokken initiatieven bundelt. In 2025 wordt daarbij ingezet op een gezamenlijk initiatief rond floating car data. In 2025-2026 staat lokaal datagedreven klimaatbeleid voorop, waarin we alle betrokken initiatieven proberen te bundelen.

DOELSTELLING 1 Actief deelnemen aan stuurgroep Smart Flanders

Iedere maand komt de stuurgroep, samengesteld uit afgevaardigden van de 13 centrumsteden, de VGC, de VVSG, het Kenniscentrum en een aantal entiteiten van de Vlaamse overheid, samen. De stuurgroep bespreekt hoe slimme toepassingen kunnen worden ingezet om problematieken waarmee de steden dagdagelijks worden geconfronteerd aan te pakken. Er wordt gekeken naar hoe ook andere steden en gemeenten betrokken kunnen worden in dit traject. Kennisdeling en praktijkuitwisseling zijn immers noodzakelijk om verder door te groeien tot een slimme Vlaamse regio. Goede praktijken en ervaringen worden gedeeld met andere (provincie)steden en gemeentebesturen via studiedagen, workshops en interviewsessies via het kennisdelingsnetwerk.

ACTIES 2025

- We nemen actief deel aan de vergaderingen van de stuurgroep Smart Flanders en werken actief mee aan de samenstelling van de agenda;
- We adviseren, indien gevraagd, over de werking van de stuurgroep.

DOELSTELLING 2 **Sponsors van de Smart Flanders jaarprogramma's 2024-2025 en 2025-2026**

Het Kenniscentrum zal ook in 2025 een actieve rol als sponsor opnemen voor de jaarprogramma's 2024-2025 en 2025-2026.

In het voorjaar van 2023 werd in de stuurgroep Smart Flanders op zoek gegaan naar een nieuw thema voor toekomstige samenwerking. Er werd besloten het thema mobiliteit verder te verkennen. Dat resulteerde in een focus op het opzetten van een lokaal datagedreven mobiliteitsbeleid ondersteund door multimodale verkeersdata. Inmiddels werden een praktijkhandboek voor het opzetten van multimodale verkeersmetingen en een aantal beleidsaanbevelingen opgeleverd. Een flankerend onderzoek gaf aanbevelingen over een samenwerkings- en financieringsmodel voor een Vlaams dienstverleningspakket met betrekking tot multimodale verkeersdata. Voortbouwend op de inzichten uit het draaiboek wordt in 2025 ingezet op het verzamelen en gebruiken van *floating car data*, werken we samen aan een voorwaardenkader en gaan we in een praktijksafari aan de slag met de data. Voor het jaarprogramma 2025-2026 wordt samen met de leden van de stuurgroep Smart Flanders op zoek gegaan naar een geschikte uitdaging binnen het thema klimaat via een aantal verdiepende focusgesprekken.

ACTIES 2025

- We volgen de lopende opdrachten via stuur- en werkgroepen actief op en ondersteunen bij de verspreiding en adoptie van de resultaten uit deze opdrachten;
- We faciliteren actief in de zoektocht naar een nieuwe uitdaging voor het jaarprogramma 2025-2026 binnen het thema klimaat en gaan op zoek naar relevante stakeholders in de steden en brengen hen mee aan tafel;
- We ondersteunen met feedback van de steden bij de vormgeving van de nodige bestekken en de selectie van geschikte opdrachtnemers;
- We volgen een eventuele opdracht actief op via stuur- en werkgroepen.

Stadsgenoten

In 2024 zette het Kenniscentrum de zoektocht verder naar middelen en manieren om de inzichten en materialen (rapporten, lezingen, presentaties, interviews, praktijken, ...) binnen Stadsgenoten breder te ontsluiten en werd het schrijfproces van een publicatie aangevat. In 2025 realiseren we de publicatie en onderzoeken we scenario's voor de uitgave van de publicatie. Daarnaast bekijken we of we partnerschappen kunnen opzetten om structureel aan de slag te gaan met verschillende oplossingsrichtingen.

DOELSTELLING 1 Realiseren van de publicatie Stadsgenoten

ACTIES 2025

- We laten eindredactie uitvoeren op de tekst en laten de publicatie editen en vormgeven.
- We ontsluiten de publicatie via het webplatform van het Kenniscentrum.

DOELSTELLING 2 Onderzoeken van scenario's voor uitgave en distributie van de publicatie m.i.v. financiering, promotie en vorming

Veel vaststellingen uit de publicatie gelden voor het brede spectrum van lokale besturen en ook voor andere bestuurslagen. Thema's als 'niet-geïntegreerd werken' en 'het beperken van diversiteit tot projectniveau' overstijgen immers de stadsorganisaties. Door de insteek van het programma en de benadering vanuit een bestuurlijke omgeving in casu de stadsorganisatie, hebben de resultaten een unieke positie en is het ook de moeite waard om deze breed kenbaar te maken, zelfs op internationale fora.

ACTIES 2025

- We onderzoeken scenario's om de gedrukte en digitale uitgave te financieren en te laten vertalen naar het Engels.

DOELSTELLING 3**Onderzoeken van partnerschappen en/of subsidielijnen om structureel aan de slag te gaan met verschillende oplossingsrichtingen**

Mits er extra financiering gevonden wordt, kunnen we het urgente thema en het programma Stadsgenoten aan boord houden, kunnen we het onderwerp op de agenda blijven zetten, de vinger aan de pols houden bij de steden, onze expertise en stad-overschrijdende inzichten delen en nieuwe kennisproducten opvolgen en verspreiden.

ACTIES 2025

- We schrijven aan een valorisatietraject van Stadsgenoten samen met partners. Zo wensen we een doorbraak te bekomen om de inzichten en vaststellingen van het programma binnen één of meerdere stadsorganisaties in uitvoering te brengen en om deze te bergen in bestaande opleidingscurricula en/of masterclassprogramma's;
- We volgen stedelijke (super)diversiteit op, houden dit warm en zullen hier een ambassadeur voor zijn, onder meer door communicatie over (onderdelen van) de publicatie, de opgebouwde expertise en nieuwe kennisproducten via de kanalen van het Kenniscentrum.

Klimaatgovernance

Het Kenniscentrum startte na de denkdag in 2022 het programma Klimaattransitie op om te versterken wat er lokaal reeds gebeurt op klimaatvlak en om de lokale ambities verder te ondersteunen door middel van samenwerking, kennisdeling en optimalisatie. Een aantal klimaatgerelateerde werksporen ging al van start in voorgaande jaren. Zo kwam vorig jaar een einde aan het Life+ Integrated Projects Climate Action: project BE-REEL! dat liep van 2017 tot 2024. Het Kenniscentrum leverde een draaiboek voor de opmaak van een lokale langetermijn renovatiestrategie 2050 voor de private woningmarkt op, met toepassingsmogelijkheden in alle lokale besturen. Ook gingen we van start met het Lerend netwerk InnoFiNS (zie Smart Cities).

Omdat steden een steeds belangrijkere rol spelen om de negatieve impact van klimaatverandering tegen te gaan, wensten de centrumsteden in te zetten op het werkspoor Klimaatgovernance. Stedelijke klimaatgovernance omvat het geheel aan maatregelen om:

- in samenwerking met diverse actoren klimaatdoelstellingen te formuleren en deze te monitoren;
- invloed en autoriteit uit te oefenen op relevante stakeholders;
- de stedelijke klimaatplanning en implementatieprocessen te managen om op die manier de klimaatrisico's te beheersen.

De doelstelling van dit klimaatgovernance-traject is tweeledig: (1) het in kaart brengen van de maturiteit, alsook de belangrijkste aanbevelingen naar de toekomst toe, en (2) de steden ondersteunen met het aan de slag gaan met deze aanbevelingen.

In 2024 maakte het Kenniscentrum daarom een analyse van de status, maturiteit en aanbevelingen van de steden op het gebied van klimaatgovernance. In 2025 zullen we deze aanbevelingen verder prioriteren en concretiseren en ze vertalen in werkpakketten waarmee de steden aan de slag kunnen gaan via de stuurgroep. Begin 2025 plannen we een rapport op te stellen met deze gebundelde AS IS en TO BE resultaten, eventueel aangevuld met verdere documentanalyses. Ook richten we vanaf begin 2025 hierrond een stuurgroep op. Met deze groep zullen we de belangrijkste aanbevelingen verder prioriteren en concretiseren, en bepalen we samen de verdere werkvorm om met deze aanbevelingen aan de slag te gaan en verder kennis te delen.

DOELSTELLING 1 **Stuurgroep klimaattransitie oprichten en vormgeven**

Bedoeling is om uitwisseling tussen de klimaatcoördinatoren te initiëren en om resultaten van de werkpakketten te consolideren en aan de slag te gaan met gezamenlijke aanbevelingen.

ACTIES 2025

- We organiseren minstens 3 bijeenkomsten van de stuurgroep waarbij de steden kennis en tips delen, aan de slag gaan met de aanbevelingen en best practices delen;
- We werken de werkpakketten uit, in samenwerking met de stuurgroep.

DOELSTELLING 2 **Klimaatgovernance-rapport opstellen**

ACTIES 2025

- We werken een klimaatrapport uit met gebundelde AS IS (overzicht maturiteit, benchmark, best practices) en TO BE (aanbevelingen en werkpakketten) resultaten.

Financieringsopgave van de klimaattransitie in regie van steden

Bovenop de vele uitdagingen waarmee steden te maken krijgen, is er nu de noodzaak om de systemen voortaan ook te laten functioneren in een klimaatneutrale en klimaatbestendige versie. Het leidt geen twijfel dat we bij het uitwerken hiervan stevig moeten rammelen aan de bestaande systemen. Dat de urgentie van het klimaatprobleem deels onzichtbaar is, helpt de zaak niet vooruit. We stellen vast dat er een grote kloof is tussen de vaak ambitieuze visies inzake klimaat- en energietransitie en de operationele doelstellingen en acties op dit terrein. Bij de implementatie van beleid door andere overheden zal er meer dan ooit moeten gedacht worden in termen van operationalisering op het lokale niveau. Het is duidelijk dat klimaat een gezamenlijke opgave is voor de quadruple helix: de overheid, de bedrijfswereld, het nieuwe en oude middenveld, en de academische wereld. Cruciaal is dat iedereen uit de eigen logica treedt.

DOELSTELLING 1 Uitwisseling plan van aanpak klimaatuitdaging publiek patrimonium

De Europese Green Deal (2019) en de Europese Klimaatwet (2021) bepalen dat alle gebouwen, dus ook de stadsgebouwen, klimaatneutraal moeten zijn tegen 2050. De Vlaamse Regering valideerde dit in 2020 in de langetermijn renovatiestrategie voor gebouwen 2050 en keurde in 2021 het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) goed. Via dit pact vraagt de Vlaamse overheid het engagement van lokale besturen om bovenstaande ambities te realiseren voor hun eigen patrimonium en infrastructuur, in ruil voor bijkomende middelen en ondersteuning. In de praktijk betekent dit een engagement om tegen 2030 55% CO₂ te besparen (ten opzichte van 2015) en jaarlijks 3% primaire energie te besparen. Hier zal het niet bij blijven. Wetgeving die in de pijplijn zit zal lokale overheden stelselmatig verplichten tot meer aanpassingen aan de eigen gebouwen. Omdat de uitdaging voor steden zowel budgettair als operationeel groot is, besliste het dagelijks bestuur in de schoot van het Kenniscentrum een nieuwe werkgroep op te richten voor directies Patrimonium van steden en VGC, die de wens uitdrukten om vooral intervisie te organiseren op de thema's vastgoedvisie, -strategie en -plan. Een structurele aanpak richting 2050 is aangewezen, want hoe langer we wachten, hoe moeilijker het wordt om voldoende en de juiste mensen te vinden om de maatregelen uit te voeren en op te volgen, om de kosten te spreiden en om juiste keuzes te maken tussen nieuwbouw, renovatie of onderhoudsinvesteringen.

ACTIES 2025

- We organiseren een drietal sessies van de werkgroep met een agenda die door de steden wordt bepaald, om elkaar te inspireren over vastgoedvisie, -strategie, en -plan. Dit met het oog op de integratie ervan in de meerjarenplanning;
- Samen met de steden nemen we initiatief om één actor aan te duiden of rolverdeling af te spreken, zodat lokale besturen permanent het overzicht hebben, updates ontvangen over regelgeving die van toepassing is en er een helpdeskfunctie wordt uitgewerkt;
- We initiëren overleg tussen centrumsteden en de Vlaamse overheid om een actieplan op te stellen voor de realisatie van een duurzaam publiek patrimonium, dat steden/lokale besturen in staat stelt om een realistisch en tegelijk ambitieus uitvoeringsplan overeenkomstig de EU-richtlijnen uit te werken. Binnen dit actieplan moeten steden alternatieve financieringsmogelijkheden aangereikt krijgen, alsook technische expertise en beslissingskaders om verantwoorde keuzes te maken in het te volgen traject.

DOELSTELLING 2

Kennisdelen over green financing en green investments, in het bijzonder over het conceptualiseren ervan

Enkele steden hebben al initiatieven genomen om een sterke match te maken tussen financiering en realisatie van duurzame plannen en projecten, met andere woorden het aantrekken van ‘sustainable financing’ voor ‘sustainable investing’.

ACTIES 2025

- We nemen initiatief om de geleerde lessen onder de centrumsteden te delen, in de eerste plaats binnen de werkgroep Financiën van de centrumsteden;
- Wanneer zinvol nemen we gezamenlijk initiatief om stappen te zetten naar uitvoering.

DOELSTELLING 3 **Samenwerken met VITO aan hun missie ‘Weerbare wijken’ met als doel de collectieve renovatie te versnellen in steden**

De missie richt zich op (financiering van) collectieve, inclusieve renovatie, met energiewijkconvenant, wijkcoöperatieven, contracts for difference, enz. als te verkennen instrumenten, maar neemt ook klimaatadaptatie in stedelijke context mee. Omdat centrumsteden kennis en capaciteit hebben opgebouwd in afgeronde en lopende projecten (vaak gesubsidieerd), kunnen zij gewenste partners zijn voor een kennisinstelling als VITO om concepten te testen en daar eventueel in living labs mee aan de slag te gaan.

ACTIES 2025

- We verkennen samen met de steden de mogelijkheden tot samenwerking in kennistracten, zoals dit traject van VITO;
- Mogelijke pistes van EU-financiering onderzoeken we samen.

DOELSTELLING 4 **Organiseren van een terugkomdag met de deelnemers van de Masterclass lokale langetermijn renovatiebeleid voor het privaat patrimonium**

In 2024 organiseerde het Kenniscentrum een eerste masterclass voor 28 deelnemers en 21 lokale besturen en intercommunales waarvan 11 centrumsteden. Omdat dit traject positief geëvalueerd werd en renovatiebeleid aandacht behoeft in de meerjarenplanning van de lokale besturen, is het aangewezen om met diezelfde groep een terugkomdag te organiseren.

ACTIES 2025

- We bevragen de deelnemers om te polsen naar hun verwachting;
- We bereiden de terugkomdagen voor en organiseren deze (max. 2).

Capacities 2.0

Het Kenniscentrum is projectpartner in het transnationale EU-project CapaCITIES 2.0. Het project, dat in het voorjaar van 2025 start voor een periode van 2 jaar, wil een deel van het antwoord zijn op de huidige tekortkomingen van de 'EU-Cities Mission on climate neutrality'. Deze zijn:

- Smalle focus op de 112 missiesteden;
 - Onvoldoende betrokkenheid en eigenaarschap van het nationaal/regionaal niveau;
 - Beperkte middelen en financiële tekorten;
 - Onvoldoende nadruk op nationaal en regionaal verhaal, integratie van ecosystemen en regelgevingsbehoeften;
- Zwakke betrokkenheid van burgers.

In het project worden 3 belangrijke trajecten geïdentificeerd: (1) versnellen van samenwerking en verdiepen van kennisuitwisseling binnen de transnationale EU-stedenmissie alliantie, (2) effectieve ondersteunende structuren implementeren, en (3) benutten van synergieën tussen klimaatneutrale en slimme stadsinitiatieven in Europa en daarbuiten.

Hieronder volgt een overzicht van activiteiten waarbij we als Kenniscentrum het initiatief zullen nemen.

DOELSTELLING 1 Samenwerken in transnationaal verband

ACTIES 2025

- We identificeren de behoeften en maatregelen op stadsniveau, op vlak van regelgevend kader, financiering en governance;
- We organiseren een workshop om de behoeften en vereisten op het gebied van capaciteitsopbouw van relevante actoren op stedelijk en regionaal niveau te identificeren en aan te pakken;
- We nemen deel aan uitwisselingsvormen met andere landen zoals rondetafelconferenties, informele uitwisselingen, wederzijdse leeroefeningen, transitielabs, peer-to-peer leren, enz.

DOELSTELLING 2 **Stimuleren van de oprichting van een nationaal/regionaal platform en ondersteunende structuren voor de uitvoering van de EU-stedenmissie**

ACTIES 2025

- We wisselen kennis uit met andere landen in wederzijdse leeroefeningen over het opzetten en ontwikkelen van nationale ondersteuningsstructuren;
- We stimuleren partner- en peer-to-peer-ondersteuningsteams tussen steden die voor vergelijkbare uitdagingen staan of vergelijkbare behoeften hebben.

DOELSTELLING 3 **Betrokkenheid van meerdere belanghebbenden bevorderen**

ACTIES 2025

- We faciliteren de EU-mission van de steden Leuven en Antwerpen en bieden ondersteuning om hun ervaringen met het veranderingsproces te delen.

Herijking opdracht

Doorheen de jaren kwam digitalisering steeds prominenter op de agenda van het Kenniscentrum. Eerst kwam dataverzameling in het vizier, later kregen digitalisering én digitale transitie een plek in de werksporen OBMI en Smart Cities. Voor het programma 2022-2026 staat het thema expliciet op de agenda. Het schot voor de boeg werd gegeven op de Denkdag op 31 mei 2022, waar we met experts uit de centrumsteden en de VGC en een aantal externe partners in gespreksgroepen verkenden wat precies de opdracht en de scope kan zijn van het deelprogramma Digitale transitie binnen de werking van het Kenniscentrum. Tijdens de gesprekken werd duidelijk dat de lat voor de steden en de VGC hoog ligt. Eerder dan te verzanden in het digitaliseren van administratieve processen en bijhorende documenten en formulieren, of het integreren van digitale technologieën in bestaande bedrijfsprocessen – wat typische voorbeelden zijn van digitalisering – willen de steden streven naar een echte digitale transformatie: een fundamenteel veranderende kijk op klantervaring, organisatie modellen en processen. In de gesprekken gingen we samen op zoek naar een geschikte set van bouwstenen of kapstokken om de digitale transitie te verwezenlijken. Uit de verslagen van de gespreksgroepen volgde telkens dezelfde conclusie: de fundamenteen van de digitale transitie zijn Visie en Strategie.

Sinds de denkdag in 2022 is het landschap ingrijpend gewijzigd. Initiatieven als Gemeente zonder Gemeentehuis, VLAIO City of Things en ook het speerpuntenprogramma van het Kenniscentrum hebben de digitale transitie in de centrumsteden in beweging gezet. Tegelijk worden we geconfronteerd met de onomkeerbare opmars van artificiële intelligentie, die ook een plaats krijgt in digitale dienstverlening.

DOELSTELLING 1 Bepalen van een unieke positie voor het Kenniscentrum in het kennislandschap omtrent digitale transitie

Belangrijkste opdracht in 2025 wordt het bepalen van de rol en positie van het Kenniscentrum in het kennislandschap van de digitale transitie.

ACTIES 2025

- We nemen actief deel aan de door VLOCA geïnitieerde landschaps- en behoefteanalyse van het Vlaamse kennislandschap m.b.t. digitale transitie;
- Op basis van de conclusies van deze analyse gaan we, in overleg met alle betrokken stakeholders, op zoek naar een unieke rol, complementair aan het andere kennisaanbod.

Lerend netwerk Mensgericht ontwerpen van dienstverlening

In de City Deal E-inclusion by Design richtten we ons op het ontwikkelen van werkvormen voor lokale overheden om eindgebruikers zo centraal mogelijk te stellen bij de ontwikkeling en implementatie van digitale dienstverlening. Via opleiding en experiment werd een concrete toolbox op maat van lokale overheden ontwikkeld. Onder leiding van stad Gent/District 09 gingen alle centrumsteden en de VGC aan de slag met de principes van Human Centered Design, waarbij ze elk experimenten opzetten in het ontwikkelproces van 2 producten of dienstverleningen. Tegelijk werd gewerkt aan een aantal tastbare eindproducten die de geleerde lessen uit de City Deal consolideren en ook niet-deelnemers helpen aan de slag te gaan met mensgericht ontwerpen. Er werden een digitale en een fysieke toolbox Mensgericht ontwerpen, een immersieve mobiele escapegame rond het thema en een academische studie met beleidsaanbevelingen gerealiseerd.

2025 wordt daarom een sleuteljaar in het verankeren van de opgedane expertise en geleerde lessen in de werking van de centrumsteden en de VGC. De opmaak van de nieuwe meerjarenplannen is bovendien een uitgelezen kans op duurzame verankering.

DOELSTELLING 1 Opstart lerend netwerk mensgericht ontwerpen van dienstverlening

Voortbouwend op de voluntaristische, open en eerlijke dynamiek in de gezamenlijke coaching sessies tijdens de City Deal en de bilaterale contacten die nadien gelegd werden, willen we met de deelnemers aan de Deal een lerend netwerk oprichten.

ACTIES 2025

- In 2025 organiseren we 4 sessies met een nieuw lerend netwerk 'Mensgericht ontwerpen van dienstverlening' en brengen we de deelnemers van de City Deal opnieuw samen.
In 2 sessies voor de zomer:
 - evalueren we de City Deal en delen we ervaringen met de binnen de Deal ontwikkelde instrumenten;
 - inspireren de deelnemers elkaar over hoe het mensgericht ontwerpen een plek kan krijgen in de meerjarenplanning 2026-2032;
 - gaan we samen op zoek naar thema's voor de verdere werking van het lerend netwerk.

Flankerend overleg partners

Flankerend aan het speerpuntenprogramma en het programma Smart Flanders brengt het Kenniscentrum in het overleg met andere partners in het Vlaamse Smart City, data- en digitaliseringslandschap de stem binnen van de 13 centrumsteden en VGC.

DOELSTELLING 1 **In structurele overlegfora met de lens van centrumsteden en VGC naar voorstellen kijken**

ACTIES 2025

- We nemen deel aan de Werkgroep Interbestuurlijk Samenwerken, de Werkgroep Digitale Dienstverlening, de Werkgroep AI en de Raad voor Vlaamse Openbare Statistieken. We onderhouden nauwe banden met de Smart Region Office en VVSG, en houden structureel overleg met Digitaal Vlaanderen;
- De initiatieven Datapedia en Digitaal Hoogtemodel houden we actief op de agenda en we gaan op zoek naar opportuniteiten in functie van de realisatie ervan;
- We nemen een faciliterende rol op in het organiseren van de vertegenwoordiging van de Vlaamse centrumsteden op het Smart City Expo World Congress in Barcelona.

Intervisie sessies met centrumsteden

In 2020 werd de werkgroep Intervisie digitaal opgericht. Deze werkgroep komt elk jaar een aantal keer samen, op afroep van de steden, rond zelfgekozen thema's. De steden wisselen hier uit over uiteenlopende onderwerpen die aansluiten bij de werksporen Smart Cities en Digitale Transitie.

DOELSTELLING 1 **Afstemmen tussen de centrumsteden en VGC op project- en programmaniveau**

ACTIES 2025

- In 2025 organiseren we op regelmatige basis een overleg van de werkgroep Intervisie digitaal. We faciliteren in de organisatie van de vergadering, verzamelen agendapunten en brengen zelf agendapunten aan;
- Lopende subsidieprogramma's en subsidieoproepen monitoren we actief en we brengen de centrumsteden en VGC samen voor:
 - Het gezamenlijk zoeken naar geschikte projecten en synergieën in projectideeën;
 - Concreet komt de werkgroep in het voorjaar van 2025 3 keer samen rond de EFRO-oproep Digitalisering bij lokale overheden
 - Kennisuitwisseling over de subsidieprogramma's;
 - Feedback en uitwisseling van ervaringen over de programma's, waarover het Kenniscentrum ook actief in dialoog gaat met de subsidiegever.
- De werkgroep geeft input en stemt af over de keuze van een uitdaging voor het jaarprogramma Smart Flanders;
- De werkgroep Intervisie digitaal fungeert ook als klankbordgroep van de centrumsteden en VGC. Het Kenniscentrum legt agendapunten uit flankerend overleg voor aan de deelnemers, verzamelt input en neemt die mee naar het flankerend overleg.

Andere opdrachten

Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse Regering en voor de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Het Kenniscentrum zal ook in 2025 constructief samenwerken met de Vlaamse overheid. Met minister Crevits, minister bevoegd voor onder meer stedenbeleid, en haar kabinet streven we naar een constructieve relatie. Onze doelgroep is dezelfde en daarom is het aangewezen om enerzijds elkaars acties te versterken en anderzijds complementariteit te zoeken in wat we doen. Er werd daarom afgesproken op geregelde tijdstippen een structureel overleg uit te bouwen.

Dit overleg krijgt vorm binnen een stuurgroep met daarin vertegenwoordigers van het Kenniscentrum, het Agentschap Binnenlands Bestuur en een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur. Deze stuurgroep komt 5 keer per jaar samen. In de stuurgroep wordt de jaarplanning van het Kenniscentrum, haar concrete invulling en de beoogde output toegelicht en besproken, alsook de maximale afstemming gezocht van de werking van het Kenniscentrum met het beleid van de Vlaamse overheid.

Ook op uitnodigingen om deel te nemen aan een aantal initiatieven van de Vlaamse overheid zullen we blijven ingaan voor zover ze verband houden met de programma's uit het meerjarenplan 2022-2026. Meer algemeen blijft het Kenniscentrum de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering volgen en wanneer beleidsinitiatieven raakpunten vertonen met werksporen uit het nieuwe meerjarenplan, wordt in overleg met het dagelijks bestuur bepaald of, en welke, initiatieven zich opdringen.

Lerend netwerk Verweven werklocaties

De voorbije jaren werden, onder stimulans van VLAIO en in samenwerking met VVSG en het Kenniscentrum, trajecten opgezet die inzetten op het behoud van economische functies in het woonwerkweefsel. Zo resulteerde een eerste traject ‘Van leegstaande naar verweven werklocaties’ in een eindrapport en instrumentenkoffer. In een daaropvolgend traject kregen aspecten inzake projectregie zoals financiële doorrekening, langetermijnbeheer en het juridisch instrumentarium een diepe uitwerking.

Omdat er op dit ogenblik nog geen indicaties zijn dat deze doelstelling ook effectief bereikt wordt, nam VLAIO in 2024 het initiatief, opnieuw samen met VVSG en het Kenniscentrum, om steden en gemeenten, maar ook projectregisseurs, de vastgoedsector en de bedrijfswereld, te sensibiliseren over het belang van verweven werklocaties. Daarbij hoort ook het aanreiken van inzichten en informatie in functie van een gedragen verankering van het beleid gericht op het behoud van verweven werklocaties. Eind 2024 gunde VLAIO 2 opdrachten. Het Kenniscentrum maakt deel uit van de stuurgroep van beide opdrachten. Enerzijds gaat het om een opdracht voor de oprichting en organisatie van een lerend netwerk. Hierbij worden lokale besturen over een periode van 3 jaar begeleid in de uitwerking, opvolging en evaluatie van concrete cases en beleidsmaatregelen die daarna het voorwerp kunnen zijn van intervisie en kennisdeling. Het consortium Idea Strategische Economische Consulting is aangesteld als opdrachtnemer. De tweede opdracht betreft een onderzoek naar data en tools ter ondersteuning van lokaal verwevingsbeleid en wordt uitgevoerd door een consortium gevormd door CityD-WES.

Atrium Centrumsteden

Binnen het Atrium Lerend Netwerk zijn er verschillende overlegplatformen, elk met een specifiek doel en deelnemersveld. Naar aanleiding van de vraag van de steden werd in 2013 een Atrium op hun maat opgestart. De centrumsteden hadden specifieke vragen, uitdagingen en wensen, aanvullend op de lokale atria. Daarom wensten ze een atriumwerking gericht op de specifieke problematiek van de steden.

De profielen die participeren variëren. De kern bestaat uit ruimtelijke planners, stedenbouwers, vergunningverleners, projectleiders stadsontwikkeling, ... maar quasi elke vergadering worden voor specifieke agendapunten als woningpotentieel, ruimtelijke economie, waterbeheer, ... ook stedelijke collega's meegebracht uit belendende sectoren.

De 13 centrumsteden komen jaarlijks een viertal keer samen. De agenda wordt door de centrumsteden en het Departement Omgeving in onderling overleg bepaald en kent 5 grote invalshoeken: beleidsvoorbereiding, kennisdeling en –uitwisseling, evaluatie van bestaande beleids- of regelgevende kaders of instrumenten, en innovatie. Het Kenniscentrum neemt deel aan dit overleg en levert inhoud aan.

Colofon

REDACTIE Kenniscentrum Vlaamse Steden

VORMGEVING Zeppo

Coverbeeld: ©Laura Adai

Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren, wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.

v.u. Annik Bogaert, Kenniscentrum Vlaamse Steden,
Bischoffsheimlaan 1 - 8, 1000 Brussel